

Hoe diep is de dip?

Samenstelling: Franky De Letter & Erna van Butzelaar

Een goede transitie is bepalend voor een probleemloze lactatie. Maar hoe weten veehouders wanneer de transitie is geslaagd? Met een check op ketonen en calcium in het bloed van de koe in de eerste twee weken van de lactatie. "Bedrijven lopen tussen de 10.000 en 30.000 euro mis door problemen in de transitieperiode", geeft Jorien Papen, dierenarts bij Dry2Fresh aan.

Het is voor elke melkveehouder de wens dat koeien de droogstand gemakkelijk doorkomen, vlot kalven en de lactatie voortvarend starten. Echter, in praktijk blijkt dat ongeveer de helft van de koeien de lactatie begint met (subklinische) slepende melkziekte en een kwart al een ernstig calciumtekort heeft, zo vond dierenarts Jorien Papen bij onderzoek bij 2.400 koeien op 23 bedrijven in Nederland. "Dit zijn koeien die meer kans hebben aan de nageboorte te blijven staan, een lebmaagdraaiing krijgen of slepende melkziekte en uierontsteking oplopen. En vanzelfsprekend is ook de productie lager. Later in de lactatie krijgen ze problemen met de vruchtbaarheid of worden ze kreupel, terwijl je aan zo'n koe in het begin van haar lactatie niets ziet." Een flinke kostenpost weten ook de adviseurs bij Van der Woude Adviesbureau, die het Dry2Fresh-concept bij haar klanten onder de aandacht brengt. "We zien bij een aantal klanten dat de voerkosten hoog zijn ten opzichte van de productie", geeft adviseur Dukke Greidanus aan. "Door het verbeteren van de transitie hopen we dat ze de directe kosten kunnen optimaliseren."

Volgens Papen zijn de problemen te voorkomen door de hoeveelheid calcium en ketonen in het bloed te checken. "Met deze waarden evalueer je de droogstand en de start van de lactatie en ze zijn de voorspellers van problemen. Ketonen zijn afvalstoffen van vetverbranding en bij een hoog gehalte betekent het slepende melkziekte." Dry2Fresh gaat hiervoor de boer op (inmiddels bij 125 melkveebedrijven in Nederland, Duitsland en België) om bij koeien die tussen dag 3 en 15 in lactatie zijn in het bloed de ketonen en het calcium te meten. "Op basis daarvan kunnen we melkveehouders adviseren hoe ze hun transitie kunnen verbeteren, dat doen we het liefst met andere adviseurs op het melkveebedrijf."

Het grote probleem rondom het kalven is de 'dip' van de koe, wat inhoudt dat ze te weinig calcium en energie beschikbaar heeft terwijl ze het juist in de dagen rondom het kalven het meest nodig heeft. "Alle koeien krijgen te maken met deze dip, de kunst is het zo klein mogelijk te houden." De dip ontstaat onder andere door te weinig voeropname rondom het kalven, een bekend en onderschat fenomeen. "Bijvoorbeeld door een te rijk rantsoen in de droogstand krijgen de koeien te veel conditie, lijken ze wel verzadigd en zijn ze na het kalven niet gretig genoeg bij de opname van voer, dan is die dip in voeropname en dus in calcium en energie nog dieper", signaleert Papen die aangeeft dat de voeding in de droogstand wel 70 procent van het succes van de transitie bepaalt. "Het best is een rantsoen dat laag in energie is, veel structuur bevat en

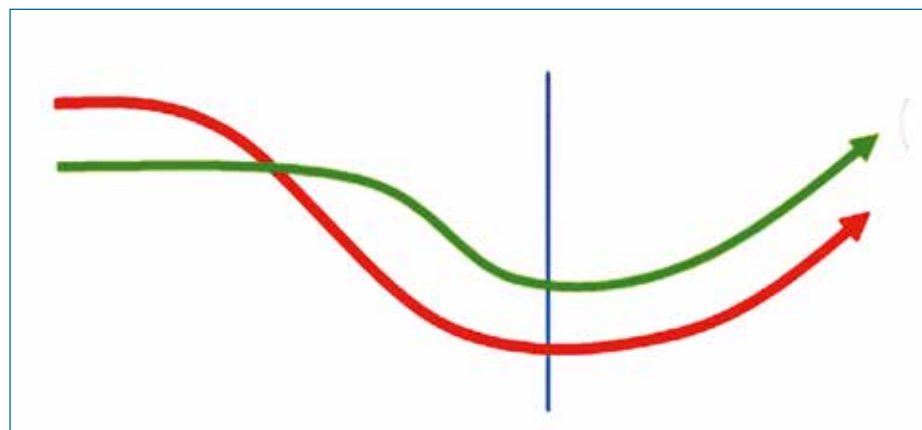

Dry2Fresh gaat de boer op om bij koeien die tussen dag 3 en 15 in lactatie de ketonen en het calcium in het bloed te meten.

zo'n 12 tot 13 procent eiwit heeft. Dat klinkt simpeler dan het is. In de metingen zien we dat dit zeer nauw komt." Zo'n rantsoen zal er ook voor zorgen dat de eerste biest niet meer is dan een paar liter. "Biest bevat twee keer zoveel calcium dan gewone melk. De koe verliest dus met de eerste liters al veel calcium, al helemaal wanneer ze meteen heel veel melk produceert."

Papen geeft aan dat ze in praktijk regelmatig rantsoenen tegenkomt die op papier wel goed zijn. "Maar dan gaat het in de uitvoering niet goed. Zo hebben alle droge koeien een lig- én vreetplek nodig, en het liefst een voerhekbreedte van meer dan 75 centimeter." Het verminderen van de dip na het kalven levert melkveehouders veel op, zo is de overtuiging van Papen. "Bij een goede transitie melkt het probleemloos en is ook de vruchtbaarheid later in de lactatie op orde. Uiteindelijk gaat de afvoer omlaag en kunnen bedrijven minder jongvee aanhouden."

Voor meer informatie: www.gezondekoe.nl ←

Elke koe krijgt een dip rond afkalven (blauwe lijn). Een lichte dip (groen) kan ze compenseren, maar een te diepe dip (rood) geeft problemen.

"De helft van de koeien begint de lactatie met (subklinische) slepende melkziekte"